

EDINOST

Uredništvo in upravnstvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaš, reklamacije in denar po upravnstvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirane pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost“ Poduredništvo v Gorici: ulica Glosu Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327 Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perić.

Primer šolskega zakona z ozirom na narodne manjšine

Čehoslovaško ministrstvo za šolstvo in ljudsko naobrazbo je pripravilo načrt novega šolskega zakona za parlamentarno razpravo. Nas zanjimajo določbe, ki se tičejo izvedbe paragrafov ustavne listine, ki določajo pravice narodnih manjšin v stvareh pouka in javnih šolah.

Ustavna listina prepušča posebnemu zakonu podrobno izvedbo načel, ki jih vsebujejo omenjeni paragrafi. Kot bistven narodni odlomek se smatra vsaj oliko čehoslovaških državljanov, da tvorijo skupno vsaj manjšino za šolski obisk obvezanih otrok, za katere je treba po tem zakonu ustanoviti javno ljudsko ali mešansko šolo. Poleg čehoslovaškega jezika morajo biti učni jeziki poljsčina, maloruščina, romunščina, nemščina, madžarsčina in hebrejščina (torej vsi jeziki narodnih manjšin). Kot primerna prilika, da otroci dobivajo pouk v svojem jeziku, se smatra pred vsem ustanavljanje samostojnih šol in še le v drugi vrsti posebnih razredov na javnih šolah. Nadalje določbe grede za tem, da se bo po možnosti izogibalo ustvarjanju posebnih oddvojenih šolskih občin za manjšinske šole. In sicer zato, ker bi se s tem šolska uprava silno komplicirala in oteževala.

§ 119 načrta se tiče uprave manjšinskih šol. Če se ustanovi narodna šola za kako narodno manjšino, določa minister za šolstvo, ali se sprejme ta šola neposredno v upravo ministrstva. Toda v tem slučaju se take šole upravljajo na isti način kakor druge, ki spadajo v delokrog šolskih občin. Načrt predlaga spremembo dosedanjega stanja v tem smislu, da se v stvareh vzdrževanja šol, potrebnih po tem zakonu, ne dela nikakoli razlika med šolami narodne večine in manjšine v občini. Šole, potrebne po zakonu, se morajo vzdrževati na isti način. Le šole, ki jih ustanavlja država po lastnem sklepu preko predpisane minime, naj vzdržuje država. Nadaljna važna določba je: «Ker pa manjšinske šole, četudi so bile ustanovljene kot potrebne po zakonu, po nekoč potrebujejo povečane zaščite pred morebitno pristranostjo organov šolskega zastopstva, ki so po večini druge narodnosti, je naučnemu ministrstvu dovoljeno, da take šole podredi po potrebi direktno ministrstvu. Na drugi strani pa predvideva ta načrt ustanavljanje narodnostnih razredov na javnih šolah. Narodnost šolskega otroka se določa pred vsem po izjavi očetov».

Dva momenta v tem načrtu novega šolskega zakona sta, ki ju moramo posebno poudariti, kar podajata jasen primer pravične in edine primerne uredbe šolstva tudi za narodne manjšine. V prvo določa načrt načeloma pravico narodnih manjšin do svojega šolstva in do pouka v materinskem jeziku. V drugo pa vsebuje tudi določbe za praktično izvajanje tega načela.

Kadarkoli smo doslej opozarjali na češki primer postopanja z nemško manjšino na polju šolstva, smo vedno dobivali odgovor, da je to vse kaj drugega in da naša narodna manjšina v Italiji ne more zahtevati enako postopanje. To pa zato, ker je naša manjšina maloštevilna, dočim milijoni Nemci v Čehoslovaški blizu tri milijone in so pripadniki velikega kulturnega naroda. Tudi ta izgovor pada spriču določb načrta novega čehoslovaškega šolskega zakona. Kajti ta ne dela nobene razlike med nemško in drugimi narodnimi manjšinami, marveč določa enake pravice za vse. Poleg čehoslovaškega se smatrajo kot učni jezik tudi poljsčina, maloruščina, nemščina, madžarsčina in hebrejščina. Vse te manjšine imajo po zakonu enako pravico do šolskega pouka v svojem jeziku! Brez vsakega oziroma na njih število in njih kulturno stopnjo. V tem poslednjem oziru se pa menda mi Jugoslovenci in Italijani že moremo meriti na pr. z Malorusi v Podkarpatski Rusiji, s Slovaki, ki so do osvoboditve ječali v krutem madžarskem jarmu, — ki jih ni le neusmiljeno raznarodovalo ravno s pomočjo šole, marveč jim je barbarsko onemogočal tudi vsako stremenje po naobrazbi. Slednjič pa se nam menda ni treba bati tudi primere z maso židovstva, ali pa celo — z Romuni.

Na kratko: načrt novega čehoslovaškega šolskega zakona izpodbija povsem vsako sklicevanje na število ali na kulturo v opravičilo zatiranja narodnih manjšin na polju šolstva. Je to primer šolskega zakona, čigar določbe glede narodnih manjšin odgovarjajo načelu pravičnosti in demokratičnosti in pa resnični kulturni nalogi šole. Po tem primeru naj bi bil bivši minister Gentile priredil svojo šolsko reformo in prihranilo bi bilo mnogo grenkobe našemu ljudstvu in šolski upravi sami.

Fašistovske manifestacije v Milanu

Mussolinijev nagovor - «Krogleté mimo — a Mussolini ostane!»

MILAN, 27. Na poziv fašistovske zveze se je večeraj okoli 20. ure kljub močnemu dežju zbrala na trgu Duomo velika množica fašistov, da se poklonijo vladnemu načelniku. Okoli 21.30 se je on. Mussolini v spremstvu markiza Paolucci de Calboli in prefekta pripeljal v avtomobilu v Gallerio. Tu so ga pričakovali župan sen. Mangiagalli, državni podtajnik Teruzzi, tajnik milanskega fašija Giampaoli in druge oblasti. Tisočglava množica mu je priredila burne ovacije. Ko se je polegel vihar navedenja, je on. Mussolini takole nagovoril zbrane fašiste:

«Črne srajce! Zahvaljujem se Vam, da ste prišli semkaj tako polnoštevilni, da mi izkažete Vašo simpatijo, iz katere zveni odmev starih skupnih bitk. Dejstvo, da ste me pričakovali v največjem dežju, dokazuje Vašo utrjenost. Mislim, da boste, o črne srajce, tako hladnokrvno vztrajale tudi v ognju. (Odgovor množice: Da, da! Jako dobro!) Milan, ki je od vedno bil na čelu italijanskega fašizma, bo ostal tudi v bodoče zvest svoji slavni preteklosti». (Ponovne ovacije).

Po teh besedah je fašistovski vodja namignil, da je zaključil nagovor. Toda na poziv množice je izpregovoril še naslednje:

«Črne srajce! Krogleté mimo, a Mussolini ostane! Živela fašistovska revolucija!»

Ko je on. Mussolini končal nagovor, so zaorili tisočeri glasovi: Živjo Mussolini! Živjo fašistovski vodja! Medtem pa se je Mussolini povrnil v avtomobilu na prefekturo.

Danes ob 10. dopoldne si je načelnik vlade v spremstvu drž. podtajnika Teruzzi in prefekta ogledal tukajšnje razstavo vzorcev.

Aretacije komunistov v Rimu

Policija razkrila tajno komunistično tiskarno in zaplenila ves tiskarski material

RIM, 27. Policija je doznala, da so nameravali komunisti ob priliki obletnice pariške komunne dne 18. marca širiti letake, ki pozivajo k razrednemu sovraštvu in k nepokorščini napram državnim zakonom. To manifestacijo so varnostne oblasti pravočasno onemogočile.

V noči od 25. na 26. marca so nekateri fašisti v mestnem okraju Celio zopet zalotili štiri komunistične omladinice na delu. Nalepljali so namreč revolucionarne letake, ki poveljujejo pariško komuno. Fašisti so aretirali tri omladinice in jim zaplenili več sto letakov. Radi tega je policija napela vse sile, da izsledijo tudi druge prevratne propagandiste. Včeraj so policijski agenti razkrili v predmestju majhno tajno tiskarno, kjer so komunisti tiskali revolucionarne brošure in letake. Zaplenili so ves tiskarski material in trojico komunistov, ki so se nahajali v tiskarni.

Vsi aretiranci bodo prišli pred sodišče radi protidržavnega rovanjenja.

Sneg in nevihte v severni Italiji

Uničeni poljski pridelki - Vihar je odnašal strehe in dimnike

BRESCIA, 27. Ze tretji dan razsaja pri nas velika nevihta. Porušila je mnogo dimnikov, odnesla več streh in polomila droge za električno napeljava. Bližnje gorovje je pobelil sneg. Sadno drevje je utrpelo največjo škodo, kajti vihar je odnesel vse cvetje.

ALESSANDRIA, 27. Radi neprestane deževanja je temperatura postala zelo mrzla. Sinoči je razsajal nad mestom silen orkan, ki ga je spremljala toča.

NOVARA, 27. Včeraj in danes smo imeli nevihto. Z dežjem je padlo tudi mnogo toče. Na gorah pa je zapadel sneg. Na poljih povzročena škoda je zelo velika.

Iz Domodossola poročajo, da je po nekaterih gorah zapadlo do 90 cm snega. Povsod je nastopil precejšen mraz.

Zluzanje pristojbin

za blagovni prevoz med Trstom in češkimi postajami

RIM, 27. Radlo Nazionale poroča iz Prage, da je bil med čehoslovaško vlado in italijansko železniško upravo sklenjen dogovor, na podlagi katerega se znatno znižajo pristojbine za blagovni prevoz med Trstom in nekaterimi čehoslovaškimi postajami.

Oredbe za prvi dan maja v Parizu

PARIZ, 27. Ministrski svet se je sedel danes zjutraj. Sklenil je, da se prvi dan maja ne bo smel vsiti noben obhod po mestu, in tudi razobešanje in nošnja socijalističnih zastav oz. znakov bodo prepovedana. Posebno paznjo bo policija posvečala tujcem.

Po izključitvi Ljube Jovanovića

Polečaj še ni različen - Radićevski disidenti se se povrnil v stranko - Danes bo Radić prišel pogajanja za obnovitev koalicije RR

BEOGRAD, 27. (Izv.) Po večerajšnji izključitvi Ljube Jovanovića iz radikalne stranke je bil današnji dan poln razburjenja in nervoznosti. Čuli so se različni komentariji o večerajšnjih dogodkih, in mnogo se je razpravljalo o posledicah, ki jih bo imela izključitev. Ni se točno dognalo koliko poslancev bo sledilo Jovanoviću, vendar pa večina radikalnih ministrov ne odobrava njegove izključitve; odločno proti Jovanoviću so samo trije radikalni ministri. Okolica Ljube Jovanovića ni posebno aktivna, samo njegovo osebno glasilo «Narodni glas» ostro napada Pašića.

Konferenca Jovanovićevih pristašev se bo vršila šele jutri; šteli bodo glasove in razpravljali o postopanju proti Pašićevi skupini. — Vojvodinski radićali so podali novinarjem politično izjavo, v kateri utemeljujejo svoje stališče: pravijo, da nimajo sicer nič proti Pašiću, vendar pa ne odobravajo izključitve L. Jovanovića. — Pašićevci se kažejo zelo bojevit in pretijo, da bodo s silo preprečili vsak poskus debate o Jovanovićevi zadevi v radikalnem poslanskem klubu.

Velik del radikalov, ki so se vzdržali glasovanja o izključitvi, je danes izrazil Pašiću svoje zaupanje. Toda, kakor sodijo nekateri, proti Pašiću nevarnost s strani vlade Uzunovića, ki je dokaj čudno nastopil proti načelniku stranke.

Vprašanje obnove koalicije RR je zopet postalo aktualno. 5. maja se namreč spet sestane narodna skupščina, vlada pa še nima potrebne večine. Pavle Radić je danes zjutraj prispel v Beograd. Imel je daljši razgovor z dr. Nikićem in Superino, nakar je odšel na dvor, kjer je ostal celo uro. Novinarjem je izjavil samo, da bo jutri dospel Stepan Radić, ki bo osebno vodil razgovore za obnovitev koalicije.

Kar se tiče sprave med Nikićem in Radićem se bo tudi ta stvar šele jutri natančneje pojasnila, kajti dr. Nikić je zares razpustil svoj klub, ki se je povrnil v Radićev klub, in je bil torej s tem likvidiran, toda o Nikiću in Superini, ki sta sedaj brez pristašev, bo izrekel zadnjo besedo Stepan Radić.

Govorice o demisiji nekaterih ministrov

BEOGRAD, 27. (Izv.) Z raznih strani so se danes vedno bolj uporno širile govorice, da so radi izida večerajšnjega glasovanja o izključitvi Ljube Jovanovića ministri Miletić, Simonović in Gjurčić, kot odkritosrčni pristaši Pašića, poslali Uzunoviću ostavko. Pismo je bilo baje sestavljeno v kabinetu ministrice ravde, Gjurčića. Uzunović je te ministre nekoliko pomiril in jih pripravil do tega, da so umaknili svoje demisije.

Te govorice so se širile kljub odločnemu demantiju s strani Uzunovića. Danes popoldne se je v parlamentarnih krogih razširila tudi senzacionalna vest, da je minister za vojno in mornarico, general Dušan Trifunović, demisioniral. Ta vest pa ni bila potrjena. Gen. Trifunović je bil danes dolgo časa na dvoru v avdijenci.

Na dvoru sta bila danes tudi Uzunović in dr. Nikić.

Proslava Pašićevih 80-letnice odgođenosti

BEOGRAD, 27. (Izv.) Danes so se razširile govorice, da namerava pripravljati slavnostni odbor odgoditi proslavo 80-letnice Pašićevega rojstva za nedoločen čas. Proslava se bo odgodila najbrž do septembra.

Razpis državnozbornskih volitev na Rumunskem

BUKAREŠT, 27. (Izv.) Uradni list je danes objavil kraljev ukaz, s katerim se razpisujejo volitve v rumunsko narodno skupščino za 25. maja, v senat pa za 28. maja.

Novi parlament se sestane 25. junija.

Nov škandal na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 27. Oblastva so prišla na sled novi aferi, tokrat poverbi in podkupljanju. V preiskavi, ki je v teku prihajajo vedno gorostasnejše stvari na dan. Iz doslej zbranih podatkov se da z gotovostjo sklepati, da so bile pri državnih dobavah, posebno pa pri poslih za prehrano izvršene velikanke poverbe. Višina zneska, s katerim sta bila podkupljena vrhovni intendant Szilagy in intendant Vecsy, doslej še ni ugotovljena. Honvedski ministar grof Csaky je poveril vodstvo drugega oddelka v honvedskem ministrstvu do konca preiskave drugemu vrhovnemu intendantu in takoj razveljavil vse pogodbe za dobave.

Davek na stave pri konjskih dirkah

LONDON, 27. 5-odstotna pristojbina na stave pri konjskih dirkah bo uvedena s 1. novembra t. l.

Odnosji med Italijo in Čehoslovaško

Izjave čehoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša

PRAGA, 27. Ob priliki proslave obletnice ustanovitve čehoslovaških legij v Italiji je zunanji minister dr. Beneš imel govor, v katerem se je dotaknil tudi odnosov med Čehoslovaško in Italijo. Podal je sliko političnih dogodkov v dobi pred rimskim paktom, ki je bil sklenjen 21. aprila 1918, ter je potem tako-le nadaljeval: Od mirovne konference do današnjega dne sem zmerom iskal možnosti za tesnejše sodelovanje in ožje prijateljstvo z Italijo. Sklenili smo že dve politični konvenciji; prvo leta 1921, drugo pa leta 1924 s sedanjo vlado, ki ji načeljuje on. Mussolini, kateri je tekem vojne osebno podpiral naše težnje. Naša država je takega sodelovanja in takega prijateljstva potrebna. Baš radi tega bi želel, da bi kritike čehoslovaškega tiska o sodobni Italiji ne povzročale nesporazumljenj in polemik, ki mečejo senco na naše odnose, ter povzročajo, da izgleda, kot bi bili mi pozabili na vezi čustvovanja in dolžnosti, ki nas vežejo napram Italiji.

Dr. Beneš je na koncu svojega govora izjavil, da se kot državljani in kot zunanji ministri spominja, koliko da je Italija naredila za Čehoslovaško narodno stvar. Italijanski poslanik se je doktorju Benešu prisrčno zahvalil za prijazne besede.

Besedilo nemško-ruske pogodbe

Vsebinska priključenosti not Krestinskega in Stresemann

BERLIN, 27. Med Nemčijo in Rusijo sklenjena pogodba vsebuje štiri člene in se glasi:

Čl. 1. Podlaga odnosov med Nemčijo in Unijo socijalističnih sovjetskih republik ostane rapalska pogodba. Nemška vlada in vlada Unije socijalističnih sovjetskih republik ostaneta medsebojno v prijateljskih stikih, da dosežeta sporazum glede vseh političnih in gospodarskih vprašanj, ki se tičejo skupno obeh držav.

Čl. 2. Če bi bila ena izmed pogodbenic kljub svoji miroljubnosti od tretje ali več drugih držav napadena, ostane druga pogodbenica ves čas spora nevtralna.

Čl. 3. Če bi bila ob sporu, navedenem v čl. 2., v času ko ni nobena pogodbenica zapletena v vojno, sklenjena med tretjimi državami koalicija v ta namen, da se proglasi proti eni izmed pogodbenic gospodarski ali finančni bojkot, se druga pogodbenica ne bo priključila taki koaliciji.

Čl. 4. Pogodba se ratificira in ratifikacijske listine se izmenjajo v Berlinu. Pogodba stopi v veljavo po izmenjavi ratifikacijskih listin in velja pet let. Obe pogodbenici se bosta pravočasno pred potekom tega roka sporazumeli glede nadaljnjega ureditve medsebojnih političnih odnosov.

Pogodbi je priključena izmena not med poslanikom Krestinskim in zunanjim ministrom dr. Stresemannom, v katerih se obojestransko naglašata, da bo pogodba bistveno prispevala k ohranitvi splošnega miru in da smatrata obe vladi za primerno, da stopita v stike glede splošne pogodbe za mirno ureditev sporov, ki utegnejo nastati med obema pogodbenicama. Pri tem bosta obe državi upoštevali možnost razsodbe in poravnalnega postopanja.

Dr. Stresemann izjavlja nadalje v not, da sta obe vladi razmotrivali tudi o bistvenem vprašanju, ki je v zvezi z vstopom Nemčije v Družbo narodov. Nemška vlada je prepričana, da pripadnost Nemčije k Družbi narodov ne more biti ovira za prijateljski razvoj odnosov med Nemčijo in Unijo socijalističnih sovjetskih republik. Če bi se pokazala, česar pa nemška vlada ne pričakuje, v okviru Družbe narodov, kadarkoli stremljenja, ki bi bila v nasprotju z njeno temeljno idejo miru, enostransko naperjena proti Uniji socijalističnih sovjetskih republik bi Nemčija z vsemi silami nastopila proti takim prizadevanjem.

Po čl. 16. in 17. pravil Družbe narodov prihajajo sankcije proti Uniji sovjetskih republik ne glede na druge pogoje le tedaj v posebej, če bi Unija socijalističnih sovjetskih republik napadla kako tretjo državo. Pri tem je treba upoštevati, da je mogoče odločiti vprašanje, ali je Unija v slučaju oboroženega napada s tretjo državo napadalka, z obvezno močjo za Nemčijo samo z njenim lastnim pristankom. Radi tega bi vse po nemškem naziranju neupravičene obtožbe v tem oziru proti Uniji socijalističnih sovjetskih republik ne prisilile Nemčije do tega, da sodeluje pri kakršnihkoli ukrepih, ki bi bili uvedeni na podlagi čl. 16. prej omenjenih pravil.

Moskovski izvrševalni odbor in nemška komisija za zunanje zadeve odobrila pogodbo

MOSKVA, 27. Osrednji izvrševalni odbor je po izjavi Litvinova sprejel resolucijo, v kateri pozdravlja sklenitev nemško-ruske pogodbe, ki pomenja na-

daljno uvrstitev odnosov med ZSSR in Nemčijo.

BERLIN, 27. Včeraj se je sestala parlamentarna komisija za zunanje zadeve. Zastopniki vseh strank državnega zbora so se soglasno izrazili za odobritev nemško-ruske pogodbe.

Odmevi v francoskem tisku

PARIZ, 27. «Echo de Paris» piše, da so v pariških diplomatskih krogih izvedeli za besedilo nemško-ruske pogodbe šele v poznih večernih urah. Prvi vtis je bil velik, kajti splošno se smatra, da presegajo določbe vsako tozadevno pričakovanje. Med Francijo, Anglijo in drugimi državami, ki so v pogledih Rusije in Nemčije prizadete, bo prišlo takoj do izmenjave misli. Stalni državni podtajnik v angleškem zunanjem ministrstvu, sir William Tyrrel, je prispel v Pariz iz Rima, kjer je preživel svoje počitnice. Radi njegovega bivanja v Parizu bodo francosko-angleški razgovori znatno olajšani.

«Matin» piše, da se Nemčija vedno bolj protivi čl. 16 pravil Družbe narodov, posebno še ko izjavlja, da bo v slučaju spora, v katerega bi bila zapletena tudi Rusija, Nemčija sama odločevala na kateri strani je pravica, na kateri pa krivica. Zavezniki in Mala antanta bodo gotovo napravili v Berlinu skupen korak, da se Nemčija točno in jasno izrazi. Težko bo sprejeti v Družbo narodov državo, ki že v naprej odreka tej mednarodni ustanovi pravico, da odločuje v slučaju oboroženega konflikta.

Bavarski ministrski predsednik proti vstopu Nemčije v Družbo narodov

BERLIN, 27. Bavarski ministrski predsednik dr. Held je na zborovanju v Regensburgu ponovno ostro napadel zunanjo politiko državne vlade. Polemiziral je proti Locarnu in Zenevi in izrazil naziranje, da je Nemčija po locarnski pogodbi doživela celo vrsto razočaranj. Upanje na Družbo narodov je prevarljivo. Nemčija bi se mogla izven Družbe narodov mnogo uspešneje uveljaviti kot v Družbi narodov. «Moja stranka», je rekel dr. Held, «zastopa stališče federalizma, vendar pa je treba enoto nemške države čuvati pod vsemi okolnostmi. Seveda ni treba zato enotne države, ki zatre druge države s tem, da odločuje samo volja enega».

Bivši madžarski minister Banfy — rumunski državljani

BUDIMPEŠTA, 27. «Magyar Ország» poroča, da je rumunska vlada ugodila prošnji bivšega madžarskega zunanjega ministra Nikolaja Banfyja za sprejem v rumunsko državno zvezo. Banfy bo prevzel vodstvo madžarske stranke na Sedmograškem.

Trgovinski odnosji med Nemčijo in Poljsko

VARŠAVA, 27. Nemška vlada je predlagala poljski vladi, naj bi se pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Poljsko in Nemčijo nadaljevala dne 21. maja.

Nove zračne poštne proge

DUNAJ, 27. Dne 30. t. m. se bo pričel zračni poštni promet med Prago, Dunajem, Budimpešto, Beogradom, Bukarešto in Carigradom ter Prago in Varšavo.

Noči poboji v Kalkuti

13 mrtvih in 90 ranjenih

KALKUTA, 27. Tekom spopadov, ki so se tudi predvečerajšnjim zvečer ponovili med muslimani in hindujci, je morala policija v dveh slučajih streljati na razrajače, da jih je razpršila. Ubilih je bilo 6 oseb, v bolnišnice pa je bilo sprejetih kakih 60 ranjencev.

Tudi včeraj je prišlo do novih pobojev. 6 muslimanov in 1 hindujec so bili umorjeni. Ranjencev so našli kakih 30. Delo v ladjedelnah počiva skoro docela; na trgu ni dobili mesa, ker se mesarji niso upali prignati živino v mesto. Bali so se, da bi jih nasprotniki ne napadli na osamljenih cestah.

Politične vesti

POLOŽAJ V JUGOSLAVIJI PO IZKLJUČITVI LJUBE JOVANOVIĆA IZ RADIKALSKJE STRANKE

Politični krogi so največje napestostjo pričakovali nedeljski sestanek širšega glavnega odbora radikalne stranke. Ta napestost je bila razumljiva priročno dejstva, da so se vsi zavedali, da ima na tem sestanku pasti odločitev, ki bo velikega pomena za nadaljnji razplet krize in bodoči politični razvoj. Veliko vprašanje je bilo, kako se izreče glavni odbor z ozirom na dvoboj Pašić-Jovanović, oziroma: ali pride do pomirjenja med tema dvema tekmečema v radikalni stranki, ali pa do izključitve Jovanovića in kot posledica temu do razcepa te stranke.

Zgodilo se je to poslednje. Zmaga je na strani Pašića, a to dejstvo postavlja nova vprašanja. Kake posledice bo imela izključitev Jovanovića za radikalno stranko samo? Kake za reševa-

nje krize? V tem poslednjem pogledu je zopet vprašanje velike pomembnosti: koliko radikalnih poslancev so sledilo Jovanoviću — za koliko glasov bo oslabljen radikalni klub?

Vesti, po katerih ugotovimo izstopiti do 30 poslancev, se nam ne zdijo prav verjetne iz raznih tehničnih vzrokov. Z radi velike neoporečne avtoritete starega Pašića nad vsemi radikalnimi poslanci in tudi tistimi, ki sicer cenijo Ljubo Jovanovića. Avtoriteta Pašićeva se izraža že v dejstvu, da si je en sam poslanec upal glasovati proti izključitvi Jovanovića. Seveda bi se moglo na drugi strani računati Jovanoviću v prilog drugo dejstvo, da se je namreč 22 članov vzdržalo glasovanja. Ali po našem naziranjju bi bil tudi ta račun zmoten — misel namreč, da bi ti hoteli iti proti Pašiću. Že dejstvo, da so bili med tistimi, ki so se vzdržali glasovanja, tudi trije ministri, govori proti taki domnevi. Mi bi sodili, da so se izognili glasovanja le iz takta in obzirnosti do Jovanovića. Ali da bi na pr. Ninčić hotel svojo politično usodo odcepiti od Pašića — to se nam zdi skoro izključno. Iz enakega razloga ne verujemo, da bi do 30 poslancev hotelo zapustiti radikalni klub. Od tega koraka jih mora odvračati misel na svojo osebno politično pozicijo.

No, vzemimo sicer neverjetni slučaj, da bi res kakih 30 poslancev sledilo Jovanoviću. Ali bi to odvrnilo Pašića od njegovih načrtov? Kdor tako pričakuje — ne pozna tega starega političnega in parlamentarnega taktika. Zgodilo bi se pa nekaj drugega, česar si ne morejo želeči tudi taki morebitni disidenti. Gospod Uzunović, ali kdo drugi, ki bi postavil novo večino v skupščini, bi moral iskati pri drugih skupinah nadomestila za to izgubo. A ta drugi bo eksponent Pašićev! Niti bodo slej ko prej v rokah tega poslednjega in disidenti bi le žagali vejo, na kateri je slonela njihova, če že ne politična eksistenca, gotovo pa njihova cena in veljavnost. Iz vseh teh razlogov in pomislekov ne moremo verjeti na tako številni izstop iz radikalnega kluba.

Naša sodba je torej takaka. Z ozirom na neizpodbitno dejstvo, da je cepljenje velikih strank le na škodo procesa politične konsolidacije, a na drugi strani z ozirom na neoporečne odlične kakovosti Ljube Jovanovića politične osebnosti, je želeči, da bi ta velika moč — Pašić kot glavni radikalne stranke, ki ji je tudi za bodočnost prisojena vodilna vloga v političnem življenju jugoslovenske države, in pa Ljuba Jovanović — pozabila na osebni spor, ki ju je v tako važnih trenutkih tako usodno razdvojil ter da bi se zopet srečala za skupno delo na utrjevanju narodnega in državnega ujedinjenja Jugoslovanov.

DNEVNE VESTI

Čl. 3. občinskega zakona bo rešil tudi stanovniško krizo?

To je oni znameniti člen občinskega in pokrajinskega zakona, ki daje prefektom v določenih slučajih nekako neomejeno oblast. V slučaju nujne potrebe — je izrecno rečeno v tem členu — smejo prefekti izdati one ukrepe, ki jih smatrajo za neopustljive v posameznih panogah pokrajinske uprave. Taki primeri se kaj radi pojavljajo posebno na polju vzdrževanja javnega reda in miru in prefekti imajo pravico ukreniti — vsaj začasno — v interesu javnega reda, karkoli se jim zdi primerno.

Kako zelo elastičen je omenjeni 3. čl. občinskega in pokrajinskega zakona, se je videlo tudi pri zapletenih listov pod novim tiskovnim režimom. Ogromna večina vseh zapletov se je utemeljevala na podlagi čl. 3. občinskega zakona.

Sedaj pa poročajo vsi rimske listi, da je razsodila V. sekcija državnega sveta, da se prefekti lahko poslužijo tega člena tudi za ustavitve odgovorov stanovanj in izgovorov stanovalec. To seveda, ne da bi bile potrebne kakršnekoli posebne tozadevne zakonite določbe.

Kdaj bodo imenovani novi poteštati?

Pred kratkim smo poročali, da je vlada imenovala 21. t. m. poteštate le za 28 pokrajin, v naši državi za resko in istrsko pokrajino. Kakor glasijo poročila iz Rima, ne bo dolgo trajalo, ko bodo imenovani občinski oblastniki tudi za ostale pokrajine. V ministristvu za notranje stvari da se pridno dela na tem. Zdi se, da bodo objavljena nova imenovanja povodom obletnice napovedi vojne, t. j. 24. maja t. l.

Položaj v tržaškem fašizmu

Posl. Ricci, ki je bil odšel po 21. t. m. v Rim, se je pred par dnevi vrnil v Trst ter je zopet zavzel mesto izrednega komisarja za tržaško fašistovsko zvezo. Včeraj je bilo objavljeno uradno poročilo zveze, v katerem sporoča, da je bilo na novo sprejetih v stranko okoli 70—80 oseb. Iz stranke so bili izgnani radi nevednosti: Ciavaro Antonio, Dionisio, Lobello Giuseppe, Baschian Aldo, Tupin Cesare in Crovat Giorgio. Direktorij ženskih fašjev je odstopil. Fašistovska zveza opozarja javnost, da hodijo nekateri nabirati naročnino za neko revijo, ki se ima v kratkem izdati. Dotična revija — naglašajo poročilo — ni v nobeni zvezi s fašistovsko stranko.

DELOVNO SODSTVO.

Kakor smo že poročali, stopi zakon o sindikatih v veljavo 30. t. m. Med drugim ustanavlja ta zakon tudi takomenovano delovno sodstvo (magistratura del lavoro). Spori, nanašajoči se na skupne delovne pogodbe ter odnose med delavci in gospodarji, se bodo reševali sodnim potom. Novi zakon prepoveduje izpor kakor tudi stavko po vseh podjetjih — zasebnih in javnih.

Pravosodni minister Rocco je razposlal generalnim državnim pravdnikom te dni okoliščine, v kateri jih opozarja, da imajo nadzorovati izvrševanje novih določb. Prestopki se imajo smatrati kot zločini, proti katerim morajo postopati sodna oblastva uradnim potom.

† IVAN BOŽIČ.

Na svojem posestvu pri Banjaluki v Bosni je umrl te dni moč, ki je svojačasno igral pomembno vlogo v javnem življenju nekdanje dežele Kranjske kot ugleden posestnik večletni župan občine Podgraja v Vipavski dolini in kot poslanec za vipavskodoljski okraj v deželni zboru, dokler se ni izselil v Čabar na Hrvaškem, a potem na posestvo Jelić polje pri Banjaluki. To je veleposestnik Ivan Božić. Znamenit dogodek pokojnikovega življenja je bila njegova aretacija radi vodilne vloge, ki jo je igral v sporu župljanov podraških s cerkveno oblastjo radi zahteve prvih, da se cerkveno odcepijo od župnije St. Vid in da dobi Podgraja samostojno župnijo. Do aretacije je prišlo, ker se je iz rečenega spora izcimila agitacija za prestop v pravoslavje in starejšemu rodu je še v spominu, da je bila tedanja podraška afera v vseh ustih daleč na okrog. Kako resno so jo smatrale toliko civilne kakor tudi cerkvene oblasti, govori aretacija Božića in pa dejstvo, da je ljubljanski škof poslal v Podgrajo pokojnega kanonika in državnega poslanca Kluna z nalogo posredovanja za poravnava spora. Pokojni Ivan Božić je bil moč velikega ugleda, ker sta ga odlikovali nena- vadna inteligenca in pa osebna ljubeznivost tudi napram političnim drugomilje-

vanoviću. Ali bi to odvrnilo Pašića od njegovih načrtov? Kdor tako pričakuje — ne pozna tega starega političnega in parlamentarnega taktika. Zgodilo bi se pa nekaj drugega, česar si ne morejo želeči tudi taki morebitni disidenti. Gospod Uzunović, ali kdo drugi, ki bi postavil novo večino v skupščini, bi moral iskati pri drugih skupinah nadomestila za to izgubo. A ta drugi bo eksponent Pašićev! Niti bodo slej ko prej v rokah tega poslednjega in disidenti bi le žagali vejo, na kateri je slonela njihova, če že ne politična eksistenca, gotovo pa njihova cena in veljavnost. Iz vseh teh razlogov in pomislekov ne moremo verjeti na tako številni izstop iz radikalnega kluba.

Naša sodba je torej takaka. Z ozirom na neizpodbitno dejstvo, da je cepljenje velikih strank le na škodo procesa politične konsolidacije, a na drugi strani z ozirom na neoporečne odlične kakovosti Ljube Jovanovića politične osebnosti, je želeči, da bi ta velika moč — Pašić kot glavni radikalne stranke, ki ji je tudi za bodočnost prisojena vodilna vloga v političnem življenju jugoslovenske države, in pa Ljuba Jovanović — pozabila na osebni spor, ki ju je v tako važnih trenutkih tako usodno razdvojil ter da bi se zopet srečala za skupno delo na utrjevanju narodnega in državnega ujedinjenja Jugoslovanov.

nikom. Dosegel je starost 63 let. Naj počiva v miru v grudi Bosne ponosne.

DARIO NIGGODEMI: UČITELJICA.

Dramatični odsek M. D. P. — Trst uprži v nedeljo dne 9. maja ob 20. uri 30 v dvorani DKD pri Sv. Jakubu Dario Niggo-demi-jevo komedijo v treh dejanjih: «Učiteljica».

IZGUBIL SE JE.

Anton Cucek iz Gornje Košane, okoli 40 let star, slaboumen, govori sam s seboj, ima črno brado, nosi zimsko jopo in škornje. Po teh znakih ga je lahko spoznati in sliši se, da so ga videli v Trstu. Kdor bi vedel kaj o njem, je naprošen, da javi družini Antona Cucka, Gor. Košana št. 18, da pride ponj, ali da opozori tržaško kvesturo.

Društvene vesti

— D. K. N. Tommaso. Danes ob 19. uri vaje drugega in tretjega dejanja v dvorani DKD. — Načelnik.

— Glasbena Matica. Radi pravoslavni praznikov odpade jutrišnja pevka vaja. Prihodnja vaja se bo vršila v ponedeljek 3. maja, ob navadni uri.

Iz tržaškega življenja

Štirje delavci hudo poškodovani pri nesreči v tovarni strojev pri Sv. Andreju.

Včeraj okoli 9. ure se je dogodila v tovarni strojev «Stabilimento Tecnico Tristino» pri Sv. Andreju velika nesreča, ki bi bila skoro imela tragične posledice. V mehaničnem oddelku so delavci demontirali velik strgarski stroj, težak kakih 20 stotov, da ga spravijo v novo delavnico, ki je bila pred kratkim dograjena poleg stare. Pri tem delu so bili zaposleni 28-letni Anton Vatovec, stanujoč v ulici Molino a vento št. 50, 26-letni Roman Scodellaro, stanujoč v ulici Risorta št. 12, oba mehanika, 32-letni elektrotehnik Angel Brisighelli, stanujoč v ulici Cavazzani št. 8, in 32-letni težak P. Hervatin, stanujoč pri Sv. Mariji Magdaleni zgornji — Bivio št. 35. Spravili so ogromni strgarski stroj na valje ter ga začeli premikati k električnemu dvigalu, ki ga je imelo prenesti na določeno mesto. Da spravijo stroj na dvigalo, so delavci v naglici zgradili nekaj oder iz močnih desk in tramov. Toda oder je bil očitno slabo pripravljen, kajti komaj so ga dobro spravili nanj, se je izredno težki stroj nagnil in prevrnil. Delavci, ki so stali poleg njega, so sicer naglo odskočili, a vendar prepozno, da bi jih stroj pri padcu ne zadel. Vsi štirje so obležali hudo poškodovani. Tovaršiki, ki so bili priča presumljivemu prizoru so jih z vso previdnostjo prenesli v obvezovalnico, kamor je kmalu potem prišel zdravnik rešilne postaje, ki je podal pone-srečencem prvo pomoč. Vatovec je imel zlomljeno desno nogo pod kolonom ter številne poškodbe na raznih delih telesa; Scodellaro je imel zlomljeno levo nogo v stegnu in hude poškodbe na desnem kolenu; Hervatin je imel zlomljeno desno nogo v stegnu in je bil poškodovan na več mestih po hrbtu; Brisighelli je pa zadobil hude poškodbe po prsih in notranje poškodbe.

Ponesrečenci so bili prepeljani v mestno bolnišnico, kjer so jih sprejeli v kirurški oddelk. Vatovec, Scodellaro in Hervatin se bodo morali zdraviti kakih 6 tednov, Brisighelli bo pa okrevaj v 15 dneh, ako ne nastopijo kakšne komplikacije.

Huda avtomobilska nesreča.

Ko se je javni avto št. 741605 včeraj popoldne okoli 13.30 premikal navzdol po ulici Giannata, mu je nenadoma zastavil pot tramvajski tovorni avto, ki je privozil iz ulice R. Timeus. Dasi sta šoferja v kritičnem trenutku na vso moč zavrla, se nista mogla izogniti trčenju. Tovorni avto je zadel od strani v šibkejši javni avto ter ga tresel ob vogal hise št. 15. Sunej je bil tako silen, da je šofer javnega avtomobila, Humbert Artiselli, zletel s svojega sedea na cesto ter se pri tem precej hudo pobil po levem boku. Malo je manjkalo, da nj avto zmečkal ob zidu neko gospo ki je šla tedaj s svojo hčerko mimo vogala omenjene hise. Artiselli je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer je dobil prvo pomoč. Okrevaj bo v 7 dneh. Avtomobila sta oba zelo poškodovana.

Iz sodne dvorane

Pred tukajšnjim kazenskim sodiščem so se morali včeraj zagovarjati 20-letni mehanik Menotti Callin, 28-letni industrijalec Evgen Crosatto, 32-letni zakupnik Artur Pellis, 27-letni uradnik Hermenegild Sartori, 19-letni brivec Peter Sambo, 21-letni

uradnik Norbert Rauber, 25-letni pomorščak Alojzij De Donato in 28-letni pisarniški sluga Fortunat Jellovich, ki so obdolženi zločinov žaljenja, nasilja in odpora ter prestopka nepokorščine napram organom javne varnosti.

Po zaslišanju obtožencev, ki trde, da so nedolžni, ker da so bili aretirani pomotoma v gneči, ki je nastala tekoni incidentov na trgu Unità, kamor so prišli s sprejdom iz gledališča Rossetti, — je predsednik zaslišal prizadete organe javne varnosti.

Policijski komisar cav. uff. Falcone, načelnik komisarijata v ulici Sanità, je pojasnil, kako je prišlo do incidentov in opisal njih potek. Predvsem je omenil, da je bilo njegovo prizadevanje, da pomiri današnje obtožence in njihove tovariše, ali zaman. V metezu, v katerem je bil ranjen tudi brigadir policijskih agentov Montefusco, ga je eden izmed obtožencev napadel z železno stolicco, ki mu jo je zavil nad glavo. Brezdvomno bi ga bil tudi udaril z njo, da mu ni v tistem hipu priskočil na pomoč orožniški maršal Serracchioni, ki je nasilneža aretiraj.

Maršal Serracchioni je izjavil, da je bil ob tej priliki ranjen na roki. Orožnika La-rissa in Crali, ki sta spremljala aretirance v zapor, sta povedala, da so ju obtoženci medpotoma žalili.

Policijski podkomisar odv. Mihael Scallera je pojasnil, da je tri izmed današnjih obtožencev aretiraj v neki hiši v ulici S. Nicolò, kamor so se bili skrili.

Končno sta bila zaslišana še orožniški poročnik Anton Romel, ki je sodeloval pri aretacijah in razganjanju demonstrantov, in brigadir Montefusco, ki je bil ranjen v metezu.

Vsi navedeni zahtevajo sodnim potom za-dolženja za prestane žalitve in nasilja.

Po zaslišanju, tekoni katerega so obtoženci pogostoma prekinjali priče in zavračali njihove trditve, je predsednik dal besedo zagovorniku odv. Robba, ki je predlagal, naj se zaslišajo še nekatere priče ter naj se radi tega razprava odloži in obtoženci izpušte na svobodo. Tem predlogom se je pridružil tudi odv. Gembreich, branitelj obtoženca Pellis, dočim se je državni pravdnik uprl predlogu glede zaslišanja drugih prič.

Po kratkem posvetovanju sodnega dvora je predsednik sprejel predlog braniteljev glede zaslišanja drugih prič in odločitev razprave, zavrgel pa je druge predloge raniteljev. Razprava se bo nadaljevala dne 30. t. m.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

GOSTOVANJE «ITALNICE»

V soboto in nedeljo bo gostovala v Gorici v Trgovskem domu «Italnica» iz Trsta, ki uprži v soboto ob 21. uri silno Prizbyszowskega «Za srečo», v nedeljo ob 16. pa Schönthanove «Ugrabljene Sabinke». Z obema stvarima je dosegel dramatični kroglec «Italnice» že lepe uspehe. Pa saj ni čudno, če pomislimo na krasno zasedbo. Tako nastopijo v drami «Za srečo» Terčič, Sila, Orlova in Stepančičeva. V «Sabinkah» pa Terčič, Sila, Silova, Kreševičeva, Stepančičeva, Gvardjančič, Marc, Ban in dr.

«Za srečo» je prevedel K. Kocjančič, igro režira A. Širok. «Sabinke» režira Terčič. Tržačani gostujejo z moderno Černigojevo inscenacijo.

Planinsko društvo v Gorici.

Na odborovi seji dne 26. aprila 1926 določen VIII. spomladanski izlet:

Odhod s Katarinijevega trga ob 5.30 zjutraj preko Solkana in Pravala na Sv. Goro, kjer prvi odmor. Odtod na Kuk, kjer bo kosilo iz nahrbtnika. Povratek preko Plavi, z vlakom v Gorico.

Gotovi smo, da se tega izleta udeležijo veliko število planincev kakor tudi prijateljev našega društva, ker je že star običaj našega mesta, da gre ta dan na Sv. Goro. Opozorjamo ob enem vse planince in planinke, da prirejamo te redne tedenske izlete samo zato, da se treniramo za daljše, ki bodo v kratkem sledili. Kdor planin ne pozna, bo mislil da mu te trenaje ni potreba. Vendar hočemo, da bomo na teh daljših izletih čim bolj gotovi svoje sposobnosti in hoji in vztrajnosti ter da se iznebimo najrazličnejših neprilic, katerim je vzrok samo slaba predpriprava.

Vsem planincem dobre volje: Planinski Zdravol!

Splošni šahovski turnir v Gorici

Stanje dne 26. aprila 1926:

Kristančič 25½ (27), Valtrich 24½ (28), dr. Pavlin J. 23½ (27), Komjanc 17½ (22), Pavlin B. 17 (26), Kerševani 16½ (21), Medvešek 15½ (28), Terpin 15 (16), Živec 14½ (27), dr. Reja 14½ (17), Kuzmin 13 (28), Ličen 12 (28), Velušček 11 (21), Bregant 10½ (28), Sušteršič 10 (28), Bolko 9½ (22), Tivan 9 (22), Klavžar 9 (28), Kuljat 8½ (20), Krnac 8 (22), Molnar 8 (20), Črničig 7½ (23), dr. Mermolja 7 (14), Vujanovič 6½ (23), Košuta 6 (22), Kozman 5½ (14), Savnig 5 (15), Pavlič 0 (28).

Številke v oklepajih značijo odigrane partije.

Vodstvo turnirja poziva vse igralce

PODLISTEK

JULES VERNE:

Skrivnostni otok

Nekaj sto korakov dalje je tekla Rdeča reka, torej so imeli blizu do pitne vode. Kmalu so se utaborili. Že čez eno uro se je na gozdnem obronku med zadnjimi drevesi dvigala koča, napravljena iz vej in lian. Geološka raziskovanja so prelazili na naslednji dan. Večerja je bila pripravljena, ogenj je veselo plapolal, raženj se je vrtil, a ob osmih so se spali razen onega, ki je podtakal ogenj in stražil, da se jim ne bi približala kaka nevarna zver.

Naslednjega dne, 21. aprila, je šel Cir Smith v Harbertovem spremstvu iskat

(posebno gg. Kozmana, Terpina, dr. Mermolja, dr. Reja, Savniga in Kerševanija), da odigrajo vse partije najkasneje do 2. maja 1926.

Služaji pasje stekline v Gorici.

Komisar goriškega mesta je zaukazal, da morajo imeti vsi psi nagobnik in se morajo voziti na motovzu. Psi brez nagobnika pohajajoči po mestnih ulicah, se ulove in postrele. Prepovedano je tudi voziti pse v javne lokale. Te stroge odredbe ostanejo v veljavi celih šest tednov.

Udeleženci občnega zbora Zveze prosvetnih društev.

Ki želijo slike, naj takoj dopošljejo: Lit. 12 za veliko sliko na fini lepenki (kartonu), ali Lit. 10 za enako sliko na navadni lepenki in Lit. 2 za sliko v obliki razglednice. Po-sebej naj se pošlje Lit. 1, da se sliko do-pošlje po pošti. Na prepozna naročila in na naročila brez denarja se ne bo moglo ozi-rati. Denar in naročila pošljite na Zvezo prosvetnih društev Gorica, Via S. Giovan-ni 7.

Krava jo je sunila.

Ko je pokladala Gleščič Terezija na Grčini, goriškem predmestju svoji kravi kr-mo, jo je ta sunila. Rana ni bila velika. Kmetico so prepeljali z Zelenim križem v goriško bolnišnico.

RENČE.

K poročilu o nesreči v Renčah, glede Gorjan Andreja Vam pošiljamo še nekaj pojasnujočih podatkov. Gorjan Andrej, enajstletni deček iz Koklišča, je kopal na vrtu, pri tem pa zadel ob skrit šrapnel, ki je seveda eksplodiral. Rane niso tako ne-varne, kakor se je prvi trenutek mislilo. Odneslo mu je štiri prste na levi roki; rana na trebuhu pa ni huda.

PRVAČINA.

Dne 13. maja 1926 priredi naše prosvetno društvo znano dramatizirano povest «Mla-di gozdar».

Toliko v opozorilo vsem našim društvom naj ta dan ne prirejuje drugih prireditev, ter da nas posetijo v čim večjem številu.

DOBRAVLJE.

V nedeljo, dne 2. majnika, priredi prosv. društvo «Zarja» prireditev v dvorani Za-druge v Dobravljah. Pričetek ob 3.30 po-poldne. Vzpred prireditev je sledeči: «Dr. Hribar» veseloigra v 1. dejanju; Lažovic: «Napitnica»; Vogričev kuplet «Zid» in E. Adamič: «Kresovalce tri devojke». «Po vodi plava», «Kaj pa delajo ptički» in «Cigan-ska posmehulja».

Zadnja skladba je nova in se še ni pela pri nas. Ker je številno zastopani naš pri-ljubljani skladatelj Adamič in ker je po-sebno pevski vzpred prireditev jako pe-ster, upamo na dobro udeležbo okoličanov. Vstopnina navadna. Na svidenje!

Gospodarstvo.

Kaj bo s sadno letino?

Že v zadnjem poročilu smo izražali bo-jazen, da bi slabo vreme znalo poslabšati tako upalno izvide na lepo in bogato sadno letino. No, bojazen je postala res-nica.

Slabo vreme preteklih dni je že precej škode napravilo na sadnem drevju. De-ževje je sicer nastopilo v goriški okolici, Brdih in na Vipavskem takrat ko je drevje že odcvetelo; v Gorah pa je začel padati dež na ravno najbolj razvito cvetje.

Sobotni čudno-topli vihar je naenkrat osušil zemljo, polomil precej vejeverja ter višje gori po dolinah osul najlepšo razvito cvetje.

Briči tožijo, da bodo vse črešnje ostale livke in da se ne bodo mogle razviti, ako se vreme ne izboljša.

Hud napad listnih uši preti letošnjemu pridelku breskev in zato so že vsi umni sadjereji prav pridno zaposleni s škrop-ljenjem in mazanjem breskovih dreves.

Radi silne moče zadnjih dni je upravi-čena bojazen pred peronosporo in zato imajo že vsi trto-reji pripravljeno mo-dro galico za izdatno prvo škropljenje. Lansko razširjenje peronospore vsled za-kasnelega prvega škropljenja je naučila vinogradnike, da leto vsi prav budni in čuječi. Povpraševanje po galici je bilo letos mnogo več kot lani, posebno se je za-htevala takozvana angleška galica.

Prvotni izvidi na letošnjo sadno letino so torej radi sedanjega večdnega dežev-ja in sobotnega širokalega viharja manj optimistični kot zadnji, pa še vendar lepi. Dal Bog da bi prihodnji dnevi bili polni solnca, ki bi potrdilo naše upanje na do-bro letino.

Borzna poročila.

DEVIZE:

Trst, 27. aprila. Amsterdam od 997.— do 1003.— Belgija od 91.— do 92.—; Paris 83 25 do 84.— London od 121.— do 121.30; New York od 24.42 do 24.92; Spanja od 338.— do 361.—; Svica od 48.— do 48.3.—; Atene od 31.— do 32.— Berlin 481.— do 595.—; Bukarest od 9.50 do 10.— od 59.— do 73.95; Ogrska od 0.0448 do 0.0261; Dunaj od —.851 do —.354; Zagreb od 43.65 do 44.10.

Benezišne obveznice 70.10.

VALUTE:

Trst, 27. aprila. Avstrijske krone od 0.0347 do 0.0352; dinarji od 43.50 do 44.—; dolarji od 24.75 do 24.90; novci po 20 frankov od 94.— do 97.— funt sterling od 120.90 do 121.15.

Naročajte in širite „EDINOST“

mesto, kjer je pobral prve vzorne rude. Rudne plasti so ležale na površju, prav blizu izvira reke in ob strmim vznožju kake severovzhodne predgre, Bogata ru-da je bila spojena s potrebno primesjo za tvoritev žindre. Ruda je bila torej prav primerna za takozvano redukcijsko, t. j. katalonsko metodo, ki jo uporabljajo na Korziki.

Po katalonski metodi pa je bilo treba sezidati plavže, v katere se nasuvala po eno plast rude in premoga. Cir Smith pa si je nameraval to delo olajšati. Iz rude in pre-moga je hotel sestaviti kubično gmoto, v katero naj bi meh dovajal potrebni zrak. Prvi kovinarji na zemlji so brčkone tudi tako začeli. Kar pa se je posrečilo Adamo-vim vnucom drugje in se še dogaja po-vsod, kjer se ruda in premog nahajata blizu drug drugega, to je moralo uspeti tudi našim naseljencom.

MALI OGLASI

OKNA, parketi, plošče, ognjišča, peči, vrata, ograje, tlak in drug rabljeni materijal se prodajo. Pojasnila Via Mazzini 37. 628

KISA v Kozini, z vrtno in nepremičnina-mi, pripravna za trgovino in gostilno se proda. Naslov pri upravnistvu. 629

CEVLJARSKI delavec se sprejme takoj. Naslov pove upravnistvo. 626

CEVLJARSKA pomočnica, ki govori tudi nemško in ki bi pomagala tudi pri biš-nih delih, dobilo dobro mesto. «Emporio Genovesi» Piazza Venezia, Rapallo (Ge-nova). 625

SIVILJA sprejme učenke proti plačilu L. 25 na mesec Corso Garibaldi 11. Zanier. 627

KISA št. 217 (vl. št. 313 z. t. 26) v Dolini, z dvoriščem in vrtno, se proda potom prisilne dražbe pri tržaški preturi 29. t. m. ob 10. predpoldne. Cenilna vrednost L. 7.309, najmanjši ponudek L. 3883.50. Podrobnejši podatki v sodni pisarnici in pri odv. dr. Josipu Wilfanu. 589

K OTROKOM, trem, manjšim, odlične dru-zine, se išče dobro vzgojeno dekle s po-polnim znanjem italijanskega ali nem-htev na upravnistvo pod «Ljubiteljica skega» jezika. Ponudbe z navedbo za-otrok». 621